

**T.C. Başbakanlık
Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı**

TÜRKİYE-AVRUPA BİRLİĞİ MALİ İŞBİRLİĞİ KAPSAMINDAKİ BÖLGESEL KALKINMA PROGRAMLARI

Bölgesel Gelişme ve Yapısal Uyum Genel Müdürlüğü

**Şubat 2005
ANKARA**

İÇERİK

A. Ekonomik ve Sosyal Uyum Amaçlı AB Yardımları

B. AB Bölgesel Kalkınma Programları

1. Doğu Anadolu Kalkınma Programı
2. TR 82, TR 83 ve TR A1 Düzey 2 Bölgeleri Kalkınma Programı
3. TR A2, TR 72, TR 52 ve TR B1 Düzey 2 Bölgeleri Kalkınma Programı
4. Interreg III/A Yunanistan – Türkiye Sınır Ötesi İşbirliği Programı
5. Türkiye – Bulgaristan Sınır Ötesi İşbirliği Programı

C. Hibe Programı Uygulama Mekanizması

Ek: GAP Bölgesel Kalkınma Programı

HARİTALAR

Harita 1: 26 İstatistikî Bölge Birimi Düzey 2 Bölgesi

Harita 2: Avrupa Birliği Bölgesel Programları 12 Düzey 2 Bölgesi

Harita 3: Doğu Anadolu Kalkınma Programı

Harita 4: TR 82, TR 83 ve TR A1 Düzey 2 Bölgeleri Kalkınma Programı

Harita 5: TR A2, TR 72, TR 52 ve TR B1 Düzey 2 Bölgeleri Kalkınma Programı

Harita 6: Interreg III/A Yunanistan – Türkiye Sınır Ötesi İşbirliği Programı

Harita 7: Türkiye – Bulgaristan Sınır Ötesi İşbirliği Programı

Harita 8: GAP Bölgesel Kalkınma Programı

Ekonomik ve Sosyal Uyum Amaçlı AB Yardımları

EKONOMİK VE SOSYAL UYUM AMAÇLI AB YARDIMLARI

Bilindiği üzere Avrupa Birliği (AB), özellikle gelir dağılımı ve istihdam açısından ülkeler ve bölgeler arasındaki farklılıkların azaltılmasına büyük önem vermektedir. AB 2010 yılına kadar olan hedefini Lizbon Stratejisiyle ortaya koymuş ve bu stratejiyi "dünyadaki rekabet gücü en yüksek ve en dinamik bilgiye dayalı ekonomi olmak" şeklinde ifade etmiştir. AB'nin yaşadığı deneyimler, bu hedefe ulaşmanın ancak bölgeler arasında dengeli bir kalkınmanın sağlanmasıyla olabileceğini göstermiştir. 2001 yılında Avrupa Konseyi Göteborg Zirve toplantısında ortaya konulan hedefler doğrultusunda, çevrenin korunması ve sürdürülebilir kalkınma konularının da eklenmesiyle Lizbon Stratejisi genişletilmiştir.

AB'nin bölgesel politikaları temelde ekonomik ve sosyal uyumun artırılması ve bölgeler arasındaki farklılıkların azaltılması amaçlarına yöneliktir. Bu amaçlar doğrultusunda üye ülkeler, AB'nin "Yapısal Fonlar" ve "Uyum Fonu" olarak isimlendirilen mali araçlarından faydalanmaktadır. Bu fonlar, AB bütçesinin yaklaşık üçte birini oluşturmaktadır. Fonların öncelikli hedefleri, fonksiyonları ve organizasyonları, fonların idaresi ile ilgili kurallar ve fonlardan yararlanmanın koşulları 1999 yılında Avrupa Konseyi tarafından onaylanan bir Tüzükle son derece kapsamlı bir şekilde ele alınmıştır.

Yapısal Fonlar, dört farklı başlıktan oluşmaktadır. Bunlar:

- Avrupa Bölgesel Gelişme Fonu
- Avrupa Sosyal Fonu
- Balıkçılığı Yönlendirme Finansman Aracı
- Avrupa Tarımsal Yönlendirme ve Garanti Fonu (yönlendirme bölümü)

Avrupa Bölgesel Gelişme Fonu kapsamında; altyapı yatırımları, yeni iş imkanları yaratılmasını sağlayan yatırımlar, yerel kalkınmaya ilişkin projeler ile küçük ve orta ölçekli firmaların projeleri desteklenmektedir. Yapısal Fonların yaklaşık yarısı bu fon kapsamında yer almaktadır. *Avrupa Sosyal Fonu* ise, genç işsizlere, uzun süredir işsiz olanlara, sosyal açıdan dezavantajlı gruplara ve kadınlara yönelik mesleki eğitim ve istihdam yaratma programlarına yardımı içermektedir. Bir diğer Fon olan *Balıkçılığı Yönlendirme Finansman Aracı*, AB için önemli bir sektör olan balıkçılık endüstrisinin geliştirilmesi için kullanılmaktadır. Son olarak, *Avrupa Tarımsal Yönlendirme ve Garanti Fonu*'nun "Yönlendirme" bölümü ile tarımda modernizasyon ve yapısal gelişmeye yönelik destek sağlanmaktadır.

Yapısal Fonlar, AB'nin "*Hedef 1, Hedef 2 ve Hedef 3*" olarak tanımladığı bölgeler itibarıyla verilmektedir. *Hedef 1* kapsamındaki bölgeler, geri kalmış bölgeler olarak tanımlanmış olup, son üç yılda Topluluğun GSYİH'sinin yüzde 75'inin altında kalan bölgelerdir. Yapısal fonların yaklaşık yüzde 70'i *Hedef 1* kapsamındaki bölgelere

aktarılmaktadır. *Hedef 2* bölgeleri, sosyal ve ekonomik değişim geçiren, yapısal güçlük içerisindeki bölgeler olarak ifade edilmektedir. Yapısal fon harcamalarının yaklaşık yüzde 11,5'i bu bölgelere gitmektedir. *Hedef 3* çerçevesinde ise eğitim, öğretim ve istihdam politikalarının ve sistemlerinin modernizasyonu ele alınmaktadır. Yapısal Fonların yaklaşık yüzde 12,5'i bu amaçlara ayrılmaktadır.

Bu fonların dışında Topluluk Girişimleri olarak adlandırılan ve "Interreg III, URBAN II, EQUAL ve Leader +" başlıkları altında verilen fonlar bulunmaktadır. Yapısal fonların yaklaşık yüzde 5,5'i bu başlıklar altında kullanılmaktadır. Interreg III kapsamında, Avrupa Topluluğu içindeki ortak sınır bölgelerinde, Topluluk üyesi ülkelerle, sınırları bulunan ülkelerin sınır bölgeleri arasında ve Topluluğun kendi içindeki bölgeler arasında işbirliğinin sağlanması amaçlanmaktadır. URBAN II kapsamında krizde bulunan kentsel alanların ve mahallelerin ıslah edilmesi amacıyla geliştirilen yenilikçi stratejiler ve işbirlikleri desteklenmektedir. EQUAL kapsamında ise işgücü piyasasına girişte yaşanan sorunların ve eşitsizliklerin giderilmesine çalışılmaktadır. Leader + ile, kırsal kalkınma amacına yönelik işbirlikleri desteklenmektedir.

Uyum fonu ise, Yunanistan, İspanya ve Portekiz ile yeni üye olan 10 ülkenin çevre, ulaştırma altyapısı ve ağlarının geliştirilmesine yönelik projelere katkıda bulunmak amacına hizmet etmektedir. Üye ülkelerin Yapısal Fonlardan aldıkları yıllık yardım, Uyum Fonunca sağlanan yardımla birlikte, **GSYİH'lerinin yüzde 4'ünü** geçmemektedir.

AB, bunlara ek olarak Birliğe aday ülkeler için de benzer yapıda fonlar sağlamaktadır. Katılım Öncesi Mali Yardımlar olarak adlandırılan bu fonlar ile aday ülkelerin üyelik öncesinde gelişmelerine katkı sağlanması, bu ülkelerin, Birliğin kapsamlı bölgesel gelişme politikası ile ekonomik ve sosyal uyum hedefine yaklaşılması ve Birlik içerisinde bölgesel gelişme farklılıklarının azaltılması hedeflenmektedir. Bu fonlar PHARE, ISPA ve SAPARD başlıkları altında toplanmıştır.

PHARE kapsamında, bir taraftan Avrupa Topluluğu mevzuatına uyum sağlanması için aday ülkelerdeki kuruluşların ve idari yapıların kapasitelerinin artırılması diğer taraftan, altyapı yatırımları, yeni iş imkanları yaratılmasını sağlayan yatırımlar, yerel kalkınmaya ilişkin projeler ile küçük ve orta ölçekli firmaların projelerinin desteklenmesi amaçlanmaktadır. Ayrıca, PHARE kapsamındaki Sınır Ötesi İşbirliği Programları ile aday ülkelerin sınırlarında Interreg benzeri programlar uygulanmaktadır. ISPA kapsamında ise Uyum Fonuna benzer uygulamalar yer almaktadır. Burada, çevre ve ulaştırma altyapısı alanlarında mali destek ve teknik yardım sağlanmaktadır. SAPARD kapsamında ise aday ülkelerin Ortak Tarım Politikasına uyum sağlamasına yönelik tarım ve kırsal kalkınma programları desteklenmekte ve teknik yardım verilmektedir.

Türkiye, aday ülkelerin yararlandığı yukarıda bahsi geçen fonlardan henüz destek alamamaktadır. Ancak önümüzdeki dönemde müzakerelerin başlamasıyla

birlikte Türkiye'nin de tüm katılım öncesi fonlardan yararlanması mümkün olabilecektir. Bu konuda Avrupa Komisyonu Katılım Öncesi Mali Yardımlara ilişkin olarak yeni bir Çerçeve Tüzük önerisi hazırlamıştır. Söz konusu Tüzük ile, 2007-2013 döneminde özellikle aday ülkelere yönelik uygulanacak yeni yapı ortaya konulmaktadır. Bu kapsamda, aday ülkeler aşağıda ortaya konulan öncelikler altında fonlardan yararlanacaktır:

- Uyum Yardımı ve Kurumsal Kapasite Oluşturulması
- Sınır Ötesi ve Bölgesel İşbirliği
- Bölgesel Gelişme
- İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi
- Kırsal Kalkınma

Mevcut durumda Türkiye, Avrupa Birliğinin "Türkiye için Katılım Öncesi Mali Yardım" başlığı altında toplanan fonlarından yararlanmaktadır. Söz konusu fonlardan yararlanılabilmesi amacıyla Türkiye, Avrupa Komisyonunun 2001 yılında talep ettiği ve diğer aday ülkeler tarafından da hazırlanmakta olan ilk Ön Ulusal Kalkınma Planını Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) koordinasyonunda hazırlamıştır. 2004-2006 dönemini kapsayan Ön Ulusal Kalkınma Planı (ÖÜKP), Türkiye'nin AB'ye ekonomik ve sosyal uyumuna yönelik katılım öncesi mali yardımların programlanmasına bir çerçeve oluşturmaktadır.

ÖÜKP döneminde katılım öncesi mali yardımların etkili bir şekilde kullanılması ve üyelik sonrası yapısal fonların kullanımına ilişkin altyapının oluşturulmaya başlanması hedeflenmektedir. Bu kapsamda ÖÜKP'de, İlerleme Raporları ve 2003 Yılı Katılım Ortaklığı Belgesindeki hususlar da dikkate alınarak, ülke genelinde bir ekonomik ve sosyal uyum politikasının oluşturulması ve AB'ye yakınsama sağlanması yönünde stratejik bir çerçevenin ortaya konulması hedeflenmiştir.

Bu çerçevede Türkiye, bölgesel gelişme politikalarının daha etkin uygulanması, analizi ve AB'ye uyumun sağlanması amacıyla yönelik olarak 26 İstatistikî Bölge Birimi (İBB) Düzey 2 bölgesine ayrılmıştır* (Harita 1). Gerek AB'ye üye ülkeler ve Türkiye arasında, gerekse Türkiye'nin 26 İBB Düzey 2 Bölgesi arasında önemli ekonomik ve sosyal gelişmişlik farklılıkları bulunmaktadır. Nitekim, mevcut duruma ilişkin temel göstergeler, AB'ye üye ülkelerinkilerle karşılaştırıldığında bu durum açıkça görülmektedir. Bir yandan ülkenin geneli açısından Ekonomik ve Sosyal Uyum alanında yakınsama gereği bulunmakta, diğer yandan bölgeler arası gelişmişlik farklılıklarının giderilmesine yönelik bölgesel karakterli sonuç alıcı programların bir an önce uygulamaya konulması gerekmektedir.

* Avrupa Birliği'nin bölgesel düzeyde uyguladığı müktesebata uyum çerçevesinde; Müsteşarlığımız koordinasyonunda ve Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı'nın da katkılarıyla İstatistikî Bölge Birimleri Sınıflandırması çalışması tamamlanmıştır. Bu çalışma sonucunda ; Düzey 1 olarak 12, Düzey 2 olarak 26 ve Düzey 3 olarak da 81 (il) İstatistikî Bölge Birimi tanımlanmış olup, Bakanlar Kurulu'nun 2002/4720 sayılı kararı 22 Eylül 2002 tarihli Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

ÖUKP kapsamında, bölgelerde yerel yöneticiler, sivil toplum kuruluşları ve üniversiteler ile yapılan görüşmeler ve çalışmaların sonuçlarından da yararlanılarak hazırlanan orta vadeli Ulusal Düzeyde Bölgesel Gelişme Stratejisinin öncelik alanları şunlardır:

- İnsan kaynaklarının güçlendirilmesi ve özellikle kendi hesabına çalışma potansiyellerinin artırılması,
- Mevcut ve yeni kurulacak KOBİ'lerin desteklenmesi ve şebeke tarzı etkileşim örgütlenmeleri biçiminde işbirliği-ortaklık potansiyellerinin yükseltilerek, kolektif düzeyde rekabet etme güçlerinin artırılması,
- Yeni yatırımların gerçekleşmesi ve kentsel yaşam kalitesinin yükseltilmesi açısından önem taşıyan fiziki ve sosyal altyapı yatırımlarının desteklenmesi,
- Kırsal alanda ekonomik faaliyet çeşitliliğinin sağlanması,
- Yerel katılımı artıracak ortak girişim alanlarını geliştirecek ve yerel ekonomik gelişmeye yerel aktörlerin kolektif müdahalesini düzenleyecek yeni yerel yönetim modelleri ile kurumsal yapının güçlendirilmesi.

Ulusal düzeyde bölgesel gelişme stratejisinin tespitinde 26 İBB Düzey 2 bölgesini kapsayan bir analiz yapılmış; ÖUKP'nin 4 no'lu gelişme ekseninde (Bölgesel Gelişme Eksen) en öncelikli 12 İBB Düzey 2 bölgesi üzerinde yoğunlaşmıştır. Bu bölgeler Harita 2'de görüleceği üzere büyük bölümü Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde yer alan ve sosyoekonomik gelişmişlik açısından en alt sıralardaki bölgelerdir. Sözü edilen 12 İBB Düzey 2 bölgesi; Gaziantep, Konya ve Kayseri illeri dışında, Kalkınmada Öncelikli Yöre kapsamındadır.

Bu doğrultuda, hedeflenen 12 İBB Düzey 2 bölgesinin, istihdam düzeyi ve rekabet gücünün artırılması yoluyla bölgeler arasındaki gelişmişlik farklılıklarının azaltılması amaçlanmaktadır.

Türkiye'de merkezi ve yerel bazda AB katılım öncesi fonlarından finanse edilecek bölgesel kalkınma proje ve programlarını AB kriterlerine göre hazırlayıp yürütecek kurumsal mekanizmalar hızla oluşturulma aşamasındadır. Bu nedenle ÖUKP uygulama döneminin, merkezi ve yerel bazda, AB normlarında proje hazırlanması, sunulması, yürütülmesi ve raporlanması konularında bir öğrenme süreci olacağı öngörülmektedir.

26 İstatistikî Bölge Birimi Düzey 2 Bölgesi

Harita 1

- TR 10: İstanbul
- TR 21: Edirne, Kırklareli, Tekirdağ
- TR 22: Balıkesir, Çanakkale
- TR 31: İzmir
- TR 32: Aydın, Denizli, Muğla
- TR 33: Afyon, Kütahya, Manisa, Uşak
- TR 41: Bilecik, Bursa, Eskişehir
- TR 42: Bolu, Düzce, Kocaeli, Sakarya
- TR 51: Ankara
- TR 61: Antalya, Burdur, Isparta
- TR 62: Adana, Mersin
- TR 63: Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye
- TR 71: Aksaray, Kırıkkale, Nevşehir, Niğde
- TR 81: Bartın, Karabük, Zonguldak
- TR 52: Karaman, Konya
- TR 72: Sivas, Kayseri, Yozgat
- TR 82: Çankırı, Kastamonu, Sinop
- TR 83: Amasya, Çorum, Samsun, Tokat
- TR 90: Artvin, Giresun, Gümüşhane, Ordu, Rize, Trabzon
- TRA1: Bayburt, Erzincan, Erzurum
- TRA2: Ağrı, Ardahan, Iğdır, Kars
- TRB1: Bingöl, Elazığ, Malatya, Tunceli
- TRB2: Bitlis, Hakkari, Muş, Van

TRC1: Adıyaman, Gaziantep, Kilis
TRC2: Diyarbakır, Şanlıurfa
TRC3: Batman, Mardin, Siirt, Şırnak

Avrupa Birliği Bölgesel Programları 12 Düzey 2 Bölgesi

Harita 2

- TR 52: Karaman, Konya
- TR 72: Sivas, Kayseri, Yozgat
- TR 82: Çankırı, Kastamonu, Sinop
- TR 83: Amasya, Çorum, Samsun, Tokat
- TR 90: Artvin, Giresun, Gümüşhane, Ordu, Rize, Trabzon
- TRA1: Bayburt, Erzincan, Erzurum
- TRA2: Ağrı, Ardahan, Iğdır, Kars
- TRB1: Bingöl, Elazığ, Malatya, Tunceli
- TRB2: Bitlis, Hakkari, Muş, Van
- TRC1: Adıyaman, Gaziantep, Kilis
- TRC2: Diyarbakır, Şanlıurfa
- TRC3: Batman, Mardin, Siirt, Şırnak

AB Bölgesel

Kalkınma Programları

Doğu Anadolu Kalkınma Programı

Harita 3

İLLER:

TRB2: Bitlis, Hakkari, Muş, Van

DOĞU ANADOLU KALKINMA PROGRAMI

TRB2 (Bitlis, Hakkari, Muş, Van)

1. GENEL BİLGİLER

Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne uyum sürecinde AB-Türkiye Mali İşbirliği kapsamında katılım öncesi fonlardan yararlanmak üzere, ülke politikalarına uyumlu olarak hazırlanan Doğu Anadolu Kalkınma Programı (DAKP); Bitlis, Hakkari, Muş, Van illerini kapsamakta olup, AB MEDA fonundan 45 milyon Euro hibe kaynak ile desteklenmektedir. Programın Finansman Anlaşması, 5 Ağustos 2003 tarihinde Avrupa Komisyonu ve Türkiye Cumhuriyeti arasında imzalanmıştır. Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı koordinasyonunda yürütülen programı uygulamak üzere Van'da Program Koordinasyon Merkezi kurulmuştur.

2. PROGRAMIN GENEL AMACI

Program, Türkiye'nin katılım öncesi mali işbirliği ve ulusal hedefleriyle uyumlu olarak, bölgesel gelişme projelerinin uygulanması için bölgede kapasite oluşturulması suretiyle sürdürülebilir sosyo-ekonomik kalkınmayı desteklemeyi ve bölgeler arası gelişmişlik farklılıklarını azaltmayı amaçlamaktadır.

Bu kapsamda Doğu Anadolu Kalkınma Programının hedefleri:

- AB'nin standartlarında entegre bölgesel gelişme programı hazırlama ve uygulama kapasitesinin oluşturulması,
- Gelecekte uygulanacak diğer entegre bölgesel gelişme programları için deneyim kazanılması,
- Gelişme için gerekli sinerjiyi elde etmek amacıyla disiplinler arası yaklaşımın teşvik edilmesi,
- Bölgede ekonomik ve sosyal gelişmeye katkı sağlayabilecek acil faaliyetlerin desteklenmesi,
- Yerel aktörlerin yatırım ve kaynak katılımı için teşvik edilmesi,
- Kırsal kesim için gelir getirici faaliyetlerin desteklenmesi,
- Bölgedeki KOBİ'lerin desteklenmesi ile yeni iş alanları yaratılması,
- Doğal ve kültürel varlıkların korunması,
- Turizmde gelir getirici faaliyetlerin desteklenmesi ve
- Özellikle kadınlara yönelik sosyal hizmetlerin kalitesinin artırılması

olarak belirlenmiştir.

Bu hedeflere ulaşmak için, katma değeri ve diğer etkileri bakımından sürdürülebilir uygulamalar desteklenecektir. Program çalışmaları ve uygulamalar, paydaşlarla yoğun görüş alışverişinde bulunularak, şeffaflık ve eşitlik ilkeleri gözetilerek gerçekleştirilecektir.

3. PROGRAMIN BİLEŞENLERİ

- Tarım ve Kırsal Kalkınma
- KOBİ'lerin Desteklenmesi
- Turizm ve Çevre
- Sosyal Gelişme
- Kapasite Geliştirme

a. Tarım ve Kırsal Kalkınma

Amaçlar ve Hedefler:

Amaçlar	Hedefler
1. Tarım ve Köyişleri Bakanlığı çiftçi eğitim ve yayım personelinin kapasitesinin iyileştirilmesi	Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nın bölgedeki personelinin uzmanlığının, becerilerinin ve bilgisinin artırılması
	Çiftçilere daha iyi kalitede eğitim ve yayım hizmetleri (tavsiye ve bilgi) sağlanması
2. Çiftçilerin, çiftçi gruplarının, kırsal toplulukların ve çiftçi örgütlerinin gelirlerinin artırılması	Kadın ve erkek çiftçilerin becerilerinin ve bilgilerinin artırılması ve tarımsal uygulamaların geliştirilmesi
	Tarımda üretkenliğin, canlı hayvan/ürün kalitesinin ve verimin artırılması
	Yeni gelir getirici faaliyetler yoluyla geçim kaynaklarının çeşitliliğinin artırılması
	Canlı hayvan ve çayır- mera yetiştiriciliği ile yönetiminin iyileştirilmesi
	Çevre bilincinin artırılması ve doğal kaynak yönetiminin iyileştirilmesi

Etkinlikler:

Bitlis, Hakkari, Muş ve Van illerinde çeşitli paydaşlarla (Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, çiftçiler ve köy tüzel kişilikleri, tarımsal ve kırsal sivil toplum kuruluşları ve

çiftçi organizasyonları) birlikte çalışarak Tarım ve Kırsal Kalkınma alanında aşağıdaki faaliyetler gerçekleştirilecektir:

1. Çiftçilere eğitim ve yayım hizmetleri verme kapasitelerinin iyileştirilmesi için Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nın bölgede çalışan personeline **eğitim** programları düzenlenecektir.
2. Çiftçilere, kooperatiflere, köylülere ve çiftçi gruplarına eğitim verilmesi çerçevesinde canlı hayvan üretimi ve kalitesinin iyileştirilmesine, otlakların iyileştirilmesine, toprak erozyonu ile mücadeleye ve ürün ve yem üretiminin artırılmasına yönelik eğitimler gerçekleştirilecektir. Ayrıca, gelir getirici faaliyetlerin çeşitlendirilmesi için eğitimler de verilecektir.
3. Çiftçilere, kooperatiflere, köylülere ve çiftçi gruplarına canlı hayvan, tohum, gübre, ağaç fidanı, basit alet ve ekipmanlar şeklinde 17 milyon euro değerinde aynı yardım verilmesi planlanmıştır. Aynı yardımlar çiftçilere ilgili eğitim paket(ler)inin başarı ile tamamlanması ve gerekiyorsa örgütlenme şartıyla dağıtılacaktır.

Etkinliklerin amacı; çiftçilerin, çiftçi gruplarının, kırsal toplulukların ve çiftçi örgütlerinin yeni bilgi ve becerilerle güçlendirilmesi, böylece kolayca tekrarlanabilir ve başka çiftçiler, köylüler, kırsal topluluklar ve bölgeler için örnek teşkil edecek uygulamalarla gelirlerin artırılması ve geçim kaynaklarının ekonomik, sosyal ve çevresel sürdürülebilirliğinin kuvvetlendirilmesi ve geliştirilmesidir.

Beklenen Sonuçlar:

- Yaklaşık 200 Tarım ve Köyişleri Bakanlığı personelinin eğitilmesi – personelin uzmanlığının kapsamının genişletilmesi ve çiftçilere, çiftçi gruplarına, kırsal topluluklara ve çiftçi örgütlerine daha kaliteli eğitim ve yayım hizmetleri verilmesinde etkinliklerinin artırılması.
- Yaklaşık 3000 çiftçinin/köylünün eğitilmesi – tarımda verimlilik / ürün kalitesinin ve mevcut işletmelerin gelirlerinin ve yeni gelir getirici, çeşitlendirilmiş faaliyetlerin artırılması; çayır-meraların daha iyi kullanımı, yönetimi ve çevre bilincinin artırılması yoluyla toprak erozyonu düzeyinin azaltılması; sosyo-ekonomik yaşam koşullarının iyileştirilmesi.
- Eğitimi takiben çiftçilere, çiftçi gruplarına, kırsal topluluklara ve çiftçi örgütlerine 17 milyon euro tutarında, basit aletler, tohum, gübre, canlı hayvan ve ekipman şeklinde aynı yardım dağıtılması.

b. KOBİ'lerin Desteklenmesi

Amaçlar ve Hedefler:

Amaçlar	Hedefler
1. Yeni kurulan işletme sayısının artırılması	<p>DAKP tamamlandıktan sonra da sürdürülebilecek, iyi tasarlanmış iş ve yatırım fikirlerinin desteklenmesi</p> <p>İyi tasarlanmış iş fikirlerinin değerlendirilmesinde ve desteklenmesinde şeffaf kriterler kullanılması</p> <p>Yöredeki iş çevrelerinin beceri ve güveninin artırılması</p>
2. Mevcut işletmelerde devamlılığın sağlanması	<p>İşletmelerin uzun vadede ve DAKP tamamlandıktan sonra da sürdürülebilirliğini sağlayacak araçlar ve beceriler geliştirilmesi</p> <p>Bölgedeki işletmelerin katma değeri yüksek ürünleri üretilme ve diğer bölgesel/ulusal işletmelerle rekabet edebilme becerilerinin geliştirilmesi</p> <p>Bölgede stratejik yatırımların yapılmasını teşvik ederek, bu yatırımların sağlayacağı ortamda, yöredeki diğer işletmelerin de daha etkin ve rekabetçi bir şekilde faaliyet göstermesine olanak sağlanması,</p> <p>Sürdürülebilir şirketlerin kurulması ve geliştirilmesi yoluyla istihdamın artırılması</p>
3. İstihdam alanında büyüme	<p>İşgücü yetenek ve becerilerinin geliştirilmesi</p> <p>Yerel ekonomik ortama olan güvenin artırılması</p>

Yöredeki şirketlerin yönetim, ürün, hizmet bakımından kalite standartlarının iyileştirilmesi

4. İş hayatına ilişkin bilgi, beceri ve prensiplerin daha iyi anlaşılması ve özümsemesi, Yöredeki şirketler için uygun pazarlama araçlarının sunulması ve geliştirilmesi

Etkinlikler:

1. Eğitim ve Danışmanlık

Mevcut KOBİ'ler, meslek kuruluşları, genç girişimciler ve yeni yatırımcılara "İş İdaresi, Finansman, Pazarlama ve İş Geliştirme" alanlarında **eğitim ve danışmanlık** verilecektir.

2. İş Destek Ekibi

Program süresince 4 adet teknisyen istihdam edilmiştir. Bu teknisyenler alacakları eğitimler sonrasında bölgedeki KOBİ'lere **danışmanlık, eğitim ve proje hazırlama konusunda destek** sağlayacaktır.

3. Gezici İş Destek Birimleri

Program kapsamında 2 adet **gezici iş destek birimi** satın alınacak, bunlar aracılığı ile işletmelere sürekli yerinden **danışmanlık hizmetleri** verilecektir.

4. Ortak Kullanım Atölyeleri

Bölgedeki Küçük Sanayi Sitelerinin en az ikisinde **ortak kullanım atölyesi** kurularak iş yeri sahiplerinin iş kapasitesi ve ortak çalışma kabiliyetleri artırılabilecektir. Bu kapsamda; ihtiyaç değerlendirilmesinin yapılması, tedarik ihalelerinin hazırlanması, ekipmanların teslimi ve kullanımının izlenmesi gerçekleştirilecektir.

5. İş Geliştirme Konseyinin Kurulması

Bölgeye yatırım yapılmasının teşvik edilmesi ve yatırımcılara danışmanlık hizmetlerinin verilmesi için kamu ve özel sektör temsilcilerinden oluşan bir **İş Geliştirme Konseyi** oluşturulacaktır.

Beklenen Sonuçlar:

- KOBİ'lerin finansman imkanlarının iyileşmesi,
- KOBİ'lerin güçlendirilmesi,
- Yeni işletmelerin kurulması,
- İstihdamın artırılması,
- Yerel danışmanlık ve eğitim hizmetlerinin iyileştirilmesi,
- Bölgenin piyasadaki imajının iyileştirilmesi öngörülmektedir.

c. Turizm ve Çevre**Amaçlar ve Hedefler:**

Amaçlar	Hedefler
1. Çevre kalitesinin yükseltilmesi	Biyolojik çeşitliliğin korunması ve artırılması
	Halkı sağlığını korumak üzere çevre kirliliğinin önleyici tedbirlerin geliştirilmesi
	Çevre yönetiminin geliştirilmesi
	Çevre bilincinin artırılması
2. Tarihi, doğal ve kültürel mirasın geliştirilmesi	Çeşitli anıtların restorasyonu/korunması
	Doğal ve tarihi güzelliklerin korunması
	Tarihi, doğal ve kültürel miras kapsamındaki yapılara ve yerlere ulaşım olanaklarının geliştirilmesi
	Tarihi, doğal ve kültürel miras kaynakları tanıtım araçlarının iyileştirilmesi
3. Turizm gelirlerinin artırılması	Turizm sektörüne ait veri tabanının oluşturulması
	Bölge için turizm "marka"sının ve imajının belirlenmesi
	Turizm talebinin artırılması
	Turizm arzının artırılması

Etkinlikler

1. Turizm sektör analizi ve tanıtımı, imaj oluşturma ve bilinçlendirme

- Turizm sektörü analizinin yapılması ve veri tabanı oluşturulması
- Yerel paydaşlarla birlikte bölgeye özgü bir turizm markasının oluşturulması
- Bölgeyi tanıtıcı etkinlikler düzenlenmesi ve turizm markasını destekleyici ve bölgenin tanıtımına yönelik görsel materyallerin hazırlanması
- Çeşitli merkezlerde, okullarda veya kamu kurumlarında turizmin yararlarına ilişkin halk toplantıları yapılması

2. Fizibilite Çalışmaları

- Van Gölünün kirliliğini önlemek üzere objektif değerlendirme ölçütlerine göre fizibilite çalışmalarının belirlenmesi ve uzmanlar tarafından fizibilite çalışmalarının hazırlanması

3. Tatvan Atık Su Arıtma Tesisi

- Tatvan Atık Su Arıtma Tesisi'nin inşası

Beklenen Sonuçlar:

- Bölgenin iç ve dış turizm merkezi olarak tanıtımı
- Bölge için turizm veri tabanı oluşturulması
- Sıvı ve katı atık arıtma amaçlı dört adet fizibilite hazırlanması
- Tatvan'da atık su arıtma tesisi inşasının hibe kaynaklarından yaptırılması
- Bölgeyi ziyaret eden turist sayısının artırılması

d. Sosyal Gelişme

Amaçlar ve Hedefler:

Amaçlar	Hedefler
Mağdur (dezavantajlı) gruplara ve özellikle kadınlara yönelik sosyal hizmetlerin geliştirilmesi	Sağlık hizmetlerine erişim olanaklarının iyileştirilmesi
	Eğitim hizmetlerine erişim olanaklarının iyileştirilmesi
	Beceri düzeylerinin geliştirilmesi
	Gelir getirici ve yoksulluğu azaltıcı etkinliklerin çeşitlenmesi

Etkinlikler

Her ilde birer adet olmak üzere toplam 4 adet **gezici sağlık ünitesi** aracılığıyla kırsal alanda sağlık ve sağlıkla ilgili eğitim hizmetleri (ana-çocuk sağlığı, doğum öncesi bakım, vb.) verilmesi planlanmıştır.

e. Kapasite Geliştirme

Kapasite Geliştirme bileşeninin amacı; entegre bölgesel kalkınma programını aşağıdan yukarıya bir kalkınma yaklaşımı ile gerçekleştirmek üzere, paydaşların kapasitelerinin artırılmasına yönelik eğitim ve danışmanlık hizmetleri vermek için uluslararası uzmanlardan oluşan teknik yardım ekibi görevlendirilmesi ile, Program Koordinasyon Merkezi kurulması; ayrıca Yüzüncü Yıl Üniversitesi bünyesinde Bölgesel Kalkınma ve Araştırma Merkezi, İş Geliştirme Konseyi ve Program Danışma Kurulu oluşturulması ve kurumsallaştırılmasıdır.

Program Kapsamında Yürütülecek Temel Faaliyet Türleri:

Program kapsamında aşağıda belirtilen temel konularda faaliyetler yürütülecektir.

Proje Teklif Çağrıları : Programın amaçları doğrultusunda yerel yönetimler, küçük ve orta ölçekli işletmeler ile sivil toplum örgütlerince AB standartlarına göre Programın öncelik alanlarında hazırlanacak projelerden yarışma usulüne göre seçilecek projeler karşılıksız hibe desteği alacaklardır.

Eğitim ve Danışmanlık Desteği: Özellikle Tarım alanında ve KOBİ'lere dönük eğitimler verilecektir.

Hizmet Sunumu: Gezici ünitelerle eğitim, sağlık, iş danışmanlığı konularında hizmet verilecektir.

Proje, Fizibilite Hazırlama ve Planlama Desteği: Çevresel altyapı projeleri için AB standartlarında fizibilite hazırlanacaktır.

Küçük Ölçekli Altyapı Desteği

Tanıtım Desteği

Program Bütçesi*

PROGRAM ÖNCELİKLERİ	AB HİBESİ
Tarım ve Kırsal Kalkınma	17.000.000
KOBİ	8.500.000
Turizm ve Çevre	9.500.000
Sosyal Gelişme	2.500.000
Kapasite Geliştirme	6.500.000
A. Teknik Destek	5.000.000
B. Bölgesel Kalkınma ve Araştırma Enstitüsü	1.500.000
Diğer	1.000.000
TOPLAM	45.000.000

(*) Program MEDA kapsamında yer aldığı için tamamı AB hibelerinden karşılanacaktır.

4. PROGRAM DAHİLİNDE GELİNEREN AŞAMA

Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı koordinasyonunda yürütülen Programın yereldeki uygulama ve koordinasyonunu sağlamak üzere Van ilinde Şubat 2004'de Program Koordinasyon Merkezi kurulmuştur. Program kapsamındaki teklif çağrıları ve ihale süreçlerinin AB kurallarına göre uygulanmasında Program Koordinasyon Merkezine ve potansiyel faydalanıcılara destek olmak üzere Uluslararası uzmanlardan oluşan Teknik Yardım Ekibi hizmet ihalesi sonucunda seçilmiş ve 16 Şubat 2004'de bölgede göreve başlamıştır.

Bu iki ekibin bölgede göreve başlamasından sonra:

- Van'da geniş katılımlı bir Açılış Toplantısı yapılmıştır. (1 Mayıs 2004)
- Teklif Çağrısı Sisteminde sorumluluk alanlarını, görev tanımlarını ve iş akışlarını belirleyen Hibe Programı Rehberi hazırlanmıştır. (Mayıs 2004)
- Başlangıç Dönemi Raporu hazırlanmıştır. (16 Mayıs 2004)
- Program kapsamında katılımcılığın sağlanması amacıyla yerel ve ulusal

paydaşlardan oluşan Program Danışma Kurulu oluşturulmuş ve ilk toplantısını yapmıştır. (30 Haziran 2004)

- Bütün Program dönemini kapsayan ve Program kapsamında yapılacak faaliyetlere ilişkin takvimi, kaynak dağılımı ve uygulamanın önemli aşamalarını belirleyen Global Uygulama Planı ve Yıllık İş Planı hazırlanmıştır (16 Ağustos 2004)
- Uygulama safhasına geçişte ilk olarak, Proje Teklif Çağrılarının yapılmasından önce, bölgede proje hazırlama kapasitesini geliştirmek için Global Uygulama Planında belirlenen eğitim programlarının bir kısmı KOBİ bileşeni kapsamında uygulanmaya konulmuştur. (Eylül 2004)
- Sosyal Gelişme bileşeni kapsamında satın alınacak 4 adet Gezici Sağlık Ünitesi için İl Özel İdareleri ile Protokol imzalanmıştır. (3 Kasım 2004).
- Sosyal Gelişme bileşeni kapsamında satın alınacak 4 adet Gezici Sağlık Ünitesine ilişkin ihale dosyası hazırlanarak Avrupa Komisyonu Türkiye Delegasyonuna sunulmuştur. (Aralık 2004)
- Program Koordinasyon Merkezi çalışanlarının İş Tanımları ve Merkezin Çalışma Yönergesi hazırlanmıştır. (Aralık 2004)
- Tarım ve Kırsal Kalkınma, KOBİ, Turizm-Çevre ve Sosyal Gelişme bileşenleri kapsamındaki teklif çağrıları için Taslak Başvuru Rehberleri hazırlanmış ve onay için Merkezi Finans ve İhale Birimine gönderilmiştir. (Ocak 2005)

Uygulama Plan ve Programları ile taslak Başvuru Rehberlerinin onaylanmasından sonra, 2005 yılı ilk çeyreğinde Proje Teklif Çağrılarının yapılması planlanmaktadır. Bu çerçevede, Program kapsamındaki illerde bilgilendirme toplantıları düzenlenecek ve Başvuru Rehberleri ilgililere iletilecektir. Başvuru yapacaklara proje hazırlamaları için tanınacak 3 aylık süre boyunca eğitimler ve proje formatına ilişkin danışmanlık verilecektir. Başvuruların bağımsız bir Değerlendirme Komitesi tarafından değerlendirilmesi sonrası, uygun görülen proje listesi Avrupa Komisyonu Türkiye Delegasyonunun onayına sunulacaktır. Projeleri onaylanan başvuru sahipleriyle Merkezi Finans ve İhale Birimi arasında hibe sözleşmesi imzalanacak ve projeler hayata geçirilecektir. Ayrıca, program kapsamında yapılması öngörülen alım ve yapım ihalelerine başlanacaktır.

İRTİBAT BİLGİLERİ

MERKEZ:

Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı

Bölgesel Gelişme ve Yapısal Uyum Genel Müdürlüğü
Avrupa Birliği Bölgesel Programları Dairesi Başkanlığı
Necatibey Caddesi No:108 Yücetepe / ANKARA

Programlar hakkında bilgi talebinde bulunanlar Devlet Planlama Teşkilatı Bilgi Edinme Birimi <http://www.dpt.gov.tr/bilgi/index.html> ile irtibata geçebilirler.

BÖLGE: (Program Koordinasyon Merkezi)

Şerefiye Mahallesi
Mareşal Fevzi Çakmak Caddesi
Kültür Sarayı Kat: 1
VAN
<http://www.dakp.gov.tr>

TR 82, TR 83 ve TR A1 Düzey 2 Bölgeleri Kalkınma Programı

Harita 4

İLLER:

TR 82: Çankırı, Kastamonu, Sinop

TR 83: Amasya, Çorum, Samsun, Tokat

TR A1: Bayburt, Erzincan, Erzurum

TR82 (Çankırı, Kastamonu, Sinop), TR83 (Amasya, Çorum, Samsun, Tokat) ve TRA1 (Bayburt, Erzincan, Erzurum) Düzey 2 Bölgeleri Kalkınma Programı

1. GENEL BİLGİLER

TR82, TR83 ve TRA1 Düzey 2 Bölgeleri Kalkınma Programı; Amasya, Bayburt, Çankırı, Çorum, Erzincan, Erzurum, Kastamonu, Samsun, Sinop ve Tokat olmak üzere 10 ili kapsamaktadır. Hazırlık çalışmalarına 2002 yılında başlanan söz konusu program 2003 yılı Mali İşbirliği Programlaması kapsamındadır. Finansman Anlaşması 1 Mart 2004 tarihinde Avrupa Komisyonu ve Türk Hükümeti tarafından imzalanmıştır.

Program, Avrupa Birliği PHARE kuralları çerçevesinde desteklenecek olup, programın bütçesi 40 milyon euro AB desteği, 12.33 milyon euro ulusal bütçe katkısı olmak üzere toplam 52,33 milyon eurodur. Bu miktarın 3 milyon euro program uygulama faaliyetlerinde (tanıtım toplantıları, eğitim programları, teklif çağrıları vb.) Program Uygulama Birimlerine destek verecek Teknik Yardım Ekibi için ayrılmıştır.

2005 yılı Ocak ayı itibarıyla teknik yardım ihalesi prosedürleri tamamlanmış olup, Avrupa Komisyonu Türkiye Delegasyonunun onayı beklenmektedir. Bu çerçevede 2005 yılının ilk çeyreğinde Türk ve yabancı uzmanlardan oluşan teknik yardım ekibinin bölgelerde faaliyete geçmesi ve program uygulamasının 2006 yılı itibarıyla bitirilmesi öngörülmektedir.

2. PROGRAMIN GENEL AMACI

Programın genel amacı, ilgili Düzey 2 bölgelerinde ekonomik kalkınmaya katkıda bulunmanın yanısıra merkezi ve bölgesel düzeyde proje uygulama kapasitesini artırmaktır.

Bu kapsamda Programda, ilgili Düzey 2 bölgelerinde;

- Yerel kalkınma girişimleri,
- KOBİ'ler,
- Küçük ölçekli altyapı için hibe programları ve
- Proje uygulamasını destekleyecek teknik yardım hizmeti uygulamaya

konulacaktır.

Bu bileşenler kapsamında, yapılacak teklif çağrıları ile sunulan projeler yarışma ortamında seçilip başarılı bulunanlar desteklenecektir.

3. PROGRAMIN BİLEŞENLERİ

Programda belirlenen öncelikli alanlar şunlardır:

- Yerel kalkınma girişimleri
- KOBİ'ler
- Küçük ölçekli altyapı
- Teknik Yardım

a. Yerel Kalkınma Girişimlerinin Desteklenmesi

Yerel kalkınma girişimlerinin desteklenmesi önceliği, hedef alınan bölgelerde kamu kuruluşu olmayan ve kâr amacı gütmeyen kuruluşlarla, il özel idareleri ve yerel yönetimler tarafından uygulanacak küçük ölçekli müdahalelere destek sağlayacaktır.

Bu alanda:

- Ekonomik kalkınma,
- Kırsal kalkınma faaliyetleri,
- İnsan kaynaklarının geliştirilmesi,
- Müşterek fayda sağlayacak hizmetlerin geliştirilmesi,
- Katılımcı demokrasi kültürünün geliştirilmesine ilişkin faaliyetler,
- Danışmanlık veya iş destekleme faaliyetleri,
- Araştırma faaliyetleri,
- Bölgenin iş veya turizm merkezi olarak imajını artırmayı hedefleyen faaliyetler yer almaktadır.

Bu öncelik çerçevesinde proje başvurusunda bulunabilecek kuruluşlar, mahalli idareler, birlikler, Sivil Toplum Kuruluşları (STK), üniversiteler ve araştırma enstitüleri, mesleki eğitim kurumları, dernekler, odalar vb. olacaktır.

Bu öncelik alanındaki faaliyetlerle, yerel olarak belirlenen ihtiyaçlara cevap veren yerel kalkınma girişimlerinin ve ortak hizmetlerin teşvik edilmesi; kamu kuruluşları, STK'lar ve üniversiteler arasında işbirliğinin güçlendirilmesi ve kırsal alanda

yaşayan nüfusun gelir kaynaklarının çeşitlendirilmesi hedeflenmektedir.

b. KOBİ'lere Destek

Bu öncelik; tarım, imalat sanayi ve hizmetler sektörlerindeki küçük ve orta büyüklükteki işletmelerin ihtiyaçlarına yöneliktir. KOBİ destek programı kapsamında, ilgili Düzey 2 Bölgelerindeki şirketlerin rekabet gücünü geliştirecek faaliyetler desteklenecektir. Bu öncelik alanındaki faaliyetlerle, küçük ve orta büyüklükteki işletmelere fiziksel yatırım kaynakları sağlanacaktır. İşletme eğitimi, danışmanlık ve bilgiye daha iyi ulaşım gibi hizmetler vasıtasıyla insan kaynakları ve yönetimi güçlendirilecek, girişimcilik faaliyetleri teşvik edilecektir. Desteklenecek faaliyetler aşağıda belirtildiği gibidir:

- Teknoloji transferi ve yenilik yaratma,
- Yönetim ve organizasyon geliştirme,
- Finans yönetimi,
- Pazarlama ve reklam (ihracat için irtibatlar kurulması dahil),
- İnsan kaynaklarının geliştirilmesi.

Öncelikli hizmetler, özellikle aşağıdaki konularda verilecektir:

- Yatırım projelerinin tasarımında destek dahil, finans temin edilmesi, mümkün olan finans kaynaklarının gözden geçirilmesi, iş planları ve uygulamaların hazırlanması vb,
- Pazarlara ulaşma, özellikle ihracat faaliyetlerinin geliştirilmesi, pazar bilgilerine ve bilgi bankalarına erişim, fuarlara ve sergilere katılım, şirket ziyaretleri, pazarlama planlarının hazırlanması vb.

Bu hibe programından faydalanacak olanlar; hizmet, tarım, turizm ve imalat sektörleri dahil, ekonominin tüm sektörlerinde faaliyet gösteren özel kişilere ait KOBİ'lerdir. Prensip olarak, KOBİ'lerin resmi kayıtlı olmaları ve şirket merkezinin veya en azından tesislerinin hedef bölge içerisinde bulunması gereklidir. **Teklif çağrısı başvuru rehberinde tarif edilecek istisnalar dışında**, tüm sektörlerdeki yatırımlar hibeden faydalanabilecektir.

Projeler için, faydalanıcı tarafından asgari yüzde 50 finansman katkısı sağlanması gerekli olup, proje başına verilecek azami hibe miktarı PHARE kuralına göre 100.000 eurodur.

c. Küçük Ölçekli Altyapı İnşasına Destek

Bu bileşen, yaşam kalitesine katkı sağlayan veya işletmeleri geliştirmek için ihtiyaç duyulan kollektif tesislerin ve altyapının inşası ve kalitesinin artırılmasına

yöneliktir. Mahalli idareler bu kapsamda desteklenebilecektir.

Bu bileşen altındaki faaliyetler ve projelerle, altyapı bakımından öncelikli ihtiyaçları karşılamaya ve böylece yerel nüfus ve işletmeler için yaşamsal olan hizmetleri sağlayarak bölgedeki yaşam standardını yükseltmeye yardımcı olunacaktır.

d. Teknik Yardım

Bu bileşen, tüm programın sağlıklı bir şekilde uygulanması için, merkezi ve bölgesel düzeydeki kurumlara ve tüm yerel paydaşlara eğitim ve danışmanlık hizmeti vermek üzere Türk ve yabancı uzmanlardan oluşan teknik yardım ekibinin görevlendirilmesini içermektedir. Böylelikle Program sağlayacağı doğrudan ekonomik etkinin yanı sıra, bölgelerde AB formatına uygun proje hazırlama, uygulama ve izleme yapılarının oluşturulmasını ve kapasite artırımını sağlayacaktır.

Program Bütçesi:

Program Öncelikleri	AB Desteği (milyon €)	Türkiye Katkısı (milyon €)	TOPLAM (milyon €)
Yerel Kalkınma Girişimleri	7,4	2,46	9,86
KOBİ'ler	11,1	3,7	14,8
Küçük Ölçekli Alt Yapı	18,5	6,17	24,67
Teknik Yardım	3,0		3,0
TOPLAM	40,0	12,33	52,33

4. PROGRAM DAHİLİNDE GELİNEREN AŞAMA

- Program dahilinde TR82 (Çankırı, Kastamonu, Sinop) Düzey 2 Bölgesi için **Orta Karadeniz Kalkınma Birliği**, TR83 (Amasya, Çorum, Samsun, Tokat) Düzey 2 Bölgesi için **Yeşilirmak Havzası Kalkınma Birliği** ve TRA1 (Bayburt, Erzurum, Erzincan) Düzey 2 Bölgesi için **Erzurum-Erzincan-Bayburt İlleri Kalkınma Birliği** faaliyet göstermektedir.
- Program Uygulama Birimlerinin personeline yönelik olarak; Avrupa Birliği Genel Sekreterliği tarafından 22-26 Mart 2004 tarihleri arasında hibe yönetimi eğitimi ve DPT tarafından 7-10 Eylül 2004 tarihlerinde Proje Fişi Ön Eğitimi verilmiştir.
- 17-18 Aralık 2004 tarihlerinde DPT'de Program Genel Sekreterleri görevini üstlenen Vali Yardımcıları ile Erzurum, Kastamonu ve Samsun Düzey 2 Bölgeleri Program

Uygulama Birimlerinde görevli personele İş Tanımları ve Teklif Çağrısı Mekanizması konusunda eğitim verilmiş ve değerlendirme yapılmıştır.

- Hibe Başvuru Rehberleri Devlet Planlama Teşkilatı tarafından Program Uygulama Birimleri ile işbirliği içerisinde hazırlanmış olup, Şubat ayı itibarıyla Avrupa Komisyonu Türkiye Delegasyonunun onayı beklenmektedir.
- Programın uygulanmasına destek sağlamak üzere açılan Teknik Yardım İhalesi Aralık 2004 itibarıyla sonuçlanmıştır. Avrupa Komisyonu Türkiye Delegasyonunun onayını müteakip, kazanan firmanın hizmet sözleşmesini imzalaması ve Teknik Yardım Ekibinin 2005 yılı ilk çeyreği itibarıyla bölgelerde göreve başlaması öngörülmektedir.
- 2005 yılı ilk yarısında Hibe Teklif Çağrısına çıkılması planlanmaktadır.

İRTİBAT BİLGİLERİ

MERKEZ:

Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı

Bölgesel Gelişme ve Yapısal Uyum Genel Müdürlüğü
Avrupa Birliği Bölgesel Programları Dairesi Başkanlığı
Necatibey Caddesi No:108 Yüce-tepe / ANKARA

Programlar hakkında bilgi talebinde bulunanlar Devlet Planlama Teşkilatı Bilgi Edinme Birimi <http://www.dpt.gov.tr/bilgi/index.html> ile irtibata geçebilirler.

BÖLGELER (PROGRAM UYGULAMA BİRİMLERİ):

Yeşilirmak Havzası Kalkınma Birliği (Amasya, Çorum, Samsun, Tokat) :

Adres: Amasya Valiliği, 05100 AMASYA
Tel: (0 358) 218 10 33 – 218 30 69
Fax: (0 358) 218 11 33
İnternet adresi: <http://www.yesilirmak.org.tr/>

Orta Karadeniz Kalkınma Birliği (Çankırı, Kastamonu, Sinop):

Adres: Cebirail Mah. Şehitlik Sok. No: 3 Konyalı Konağı KASTAMONU
Tel: (0 366) 212 48 04
Fax: (0366) 212 18 14

İnternet adresi : <http://www.okab.gov.tr/>

Erzurum-Erzincan-Bayburt İlleri Kalkınma Birliği (Bayburt, Erzincan, Erzurum):

Adres: Cumhuriyet Caddesi Özel İdare Sitesi Kat 3 Yakutiye ERZURUM

Tel: (0 442) 235 70 19

Fax: (0442) 235 70 18

İnternet adresi: <http://www.eeb-kalkinmabirligi.gov.tr/>

TR A2, TR 72, TR 52 ve TR B1 Düzey 2 Bölgeleri Kalkınma Programı

Harita 5

İLLER:

TR A2: Ağrı, Ardahan, Iğdır, Kars

TR 72: Sivas, Kayseri, Yozgat,

TR 52: Karaman, Konya

TR B1: Bingöl, Elazığ, Malatya, Tunceli

TRA2 (Ağrı, Ardahan, Iğdır, Kars), TR72 (Kayseri, Sivas, Yozgat), TR52 (Karaman, Konya) ve TRB1 (Bingöl, Elazığ, Malatya, Tunceli) Düzey 2 Bölgeleri Kalkınma Programı

1. GENEL BİLGİLER

TRA2, TR72, TR52 ve TRB1 Düzey 2 Bölgeleri Kalkınma Programı; Ağrı, Ardahan, Bingöl, Elazığ, Iğdır, Karaman, Kars, Kayseri, Konya, Malatya, Sivas, Tunceli ve Yozgat olmak üzere toplam 13 ili kapsamaktadır. Hazırlık çalışmalarına 2004 yılının ilk çeyreğinde başlanan söz konusu program, 2004 yılı Mali İşbirliği Programlaması kapsamındadır. Finansman Anlaşması Ocak 2005 itibarıyla Avrupa Komisyonu ve Türk Hükümeti tarafından imzalanmıştır.

Program, Avrupa Birliği PHARE kuralları çerçevesinde desteklenecek olup, bütçesi, 70 milyon eurosu Avrupa Birliği desteği ve 20,67 milyon eurosu ulusal bütçe katkısı olmak üzere 90,67 milyon eurodur. Bu miktarın 8 milyon eurosu programın uygulama faaliyetlerinde (tanıtım toplantıları, eğitim programları, teklif çağrılar vb.) Program Uygulama Birimlerine destek verecek Türk ve yabancı uzmanlardan oluşan Teknik Yardım Ekibi için ayrılmıştır.

2005 yılı Ocak ayı itibarıyla teknik yardım ihalesi için teknik şartname taslağı hazırlanmıştır. İhale sürecinin sonuçlanmasının ardından 2006 yılının ilk çeyreğinde Türk ve yabancı uzmanlardan oluşan teknik yardım ekibinin bölgelerde faaliyete geçmesi planlanmaktadır.

2. PROGRAMIN GENEL AMACI

Programın genel amacı, Ön Ulusal Kalkınma Planında ekonomik ve sosyal uyum kapsamında desteklenmesi öngörülen Düzey 2 bölgelerinde ekonomik kalkınmaya katkıda bulunmanın yanısıra merkezi ve bölgesel düzeyde proje uygulama kapasitesini artırmaktır.

3. PROGRAMIN BİLEŞENLERİ

Programda belirlenen öncelikli alanlar şunlardır:

- a. Tarım ve hayvancılık
- b. Yerel kalkınma girişimleri
- c. KOBİ'ler
- d. Küçük ölçekli altyapı

e. Kapasite geliştirme:

- o Proje uygulamasını desteklemek üzere teknik yardım hizmeti alınması,
- o İdari yapıların güçlendirilmesi.

a. Tarım ve Hayvancılık

Bu bileşen kırsal alanda yaşayan ve tarım sektöründe çalışan nüfusun ekonomik güvenliğini ve gelirlerini artırmayı amaçlamaktadır. Bu alandaki faaliyetler Tarım ve Köyşleri Bakanlığı'nı, tarım birliklerini, kooperatifleri, çiftçileri ve diğer ilgili kuruluşları desteklemek için yapılacaktır. Bu yolla ilgili Düzey 2 bölgelerinde tarımsal üretime katkı sağlanması ve gelir getirici faaliyetlerin çeşitlendirilmesi amaçlanmaktadır.

Eğitim programları düzenlenmesi, eğitim alanlara hibe yoluyla sunulacak malzemeler aracılığıyla gelir getirici faaliyetlerin çeşitlendirilmesi, modern tarım tekniklerinin kullanımının artırılması, hayvancılıkta verimliliği artıracak tekniklerin yaygınlaştırılması programın beklenen sonuçları arasındadır.

b. Yerel Kalkınma Girişimlerinin Desteklenmesi

Bu bileşen kapsamında, hedef alınan bölgelerde kamu kuruluşu olmayan ve kar amacı gütmeyen kuruluşlarla, il özel idareleri ve yerel yönetimler tarafından uygulanacak küçük ölçekli müdahalelere destek sağlanacaktır. Bu alanda mesleki eğitim veya müteşebbis eğitimi sağlayan, iş danışma veya destekleme konusunda hizmet veren, araştırma faaliyetleri yapan, bölgenin iş veya turizm merkezi olarak yerel ürünler ve kültür mirası bazında imajını artırmayı hedefleyen nitelikteki faaliyetleri yürüten birimlerin küçük projelerine destek sağlanacaktır.

c. KOBİ'lere Destek

Bu bileşen tarım, imalat sanayi ve hizmet (turizm dahil) sektörlerinde yer alan, büyüme ve yeni iş imkanları yaratma potansiyeline sahip küçük, orta ve mikro ölçekli işletmelerin ihtiyaçlarına hitap edecektir. KOBİ destek programı ile ilgili Düzey 2 bölgelerindeki işletmelerin yeniliklere uyumu, modernizasyonu ve girişimcilik kültürünün güçlendirilmesi yoluyla bölgelerdeki şirketlerin rekabet gücünün geliştirilmesi ve işgücü arzının ve gelirinin artırılması amaçlanmaktadır. Bu işletmelere yönetim ve teknoloji danışmanlığı ve yatırım desteği sağlanması ve bunların rekabet gücünün artırılması hedeflenmektedir.

Bileşen kapsamında hibeden faydalanacak projeler için, faydalanıcı tarafından asgari yüzde 50 eş finansman sağlanması gerekli olup, proje başına verilecek azami hibe miktarı PHARE kuralına göre 100.000 eurodur.

d. Küçük Ölçekli Altyapı İnşasına Destek

Bu bileşen kapsamında, yaşam kalitesinin artırılmasına katkı sağlayan küçük ölçekli altyapılar desteklenecektir. Mahalli idareler bu fonlardan yararlanabilecektir.

Altyapı bakımından öncelikli ihtiyaçların karşılanması suretiyle bölge insanı ve işletmeler için yaşamsal olan hizmetler sağlanarak bölgedeki yaşam standardının yükseltilmesine yardımcı olunması hedeflenmektedir.

e. Teknik Yardım

Bu bileşen, tüm programın sağlıklı bir şekilde uygulanması için, merkezi ve bölgesel düzeydeki kurumlara ve tüm yerel paydaşlara eğitim ve danışmanlık hizmeti vermek üzere Türk ve yabancı uzmanlardan oluşan teknik yardım ekibinin görevlendirilmesini içermektedir. Böylelikle Program sağlayacağı doğrudan ekonomik etkinin yanı sıra, bölgelerde AB formatına uygun proje hazırlama, uygulama ve izleme yapılarının oluşturulmasını ve kapasite artırımını sağlayacaktır.

Program Bütçesi:

Program Öncelikleri	AB Desteği (milyon €)	Türkiye Katkısı (milyon €)	TOPLAM (milyon €)
Tarım ve Hayvancılık	6.13	2.04	8.17
Yerel Kalkınma Girişimleri	9.19	3.06	12.25
KOBİ'ler	18.37	6.13	24.50
Küçük Ölçekli Alt Yapı	27.56	9.19	36.75
Teknik Yardım	8.00		8.00
Yönetim Yapılarına Destek	0.75	0.25	1.00
TOPLAM	70.00	20.67	90.67

4. PROGRAM DAHİLİNDE GELİNEREN AŞAMA

Programın Proje Fişi, 2004 yılı Mali İşbirliği Programlaması kapsamında Avrupa Komisyonu tarafından onaylanmıştır. Proje Fişi, programın genel hatlarını çizen ana dokümandır. Proje fişinde program bölgesinin sosyoekonomik durumu, programın

bileşenleri ve bütçesi belirlenmiştir.

Söz konusu programın da içinde bulunduğu 2004 yılı Mali İşbirliği Proje Paketi Finansman Anlaşması Ocak 2005'te Avrupa Komisyonu ve Türk Hükümeti tarafından imzalanmıştır.

Program kapsamındaki Düzey 2 bölgelerinde Hizmet Birlikleri kurulmuştur. Hizmet Birlikleri bünyesinde, programın uygulanması, koordinasyonu ve izlenmesinden sorumlu olacak Program Uygulama Birimleri (PUB) oluşturulacaktır.

Teknik yardım ihalesi için teknik şartname taslağı hazırlanmıştır. İhale sürecinin sonuçlanmasının ardından 2006 yılı ilk çeyreğinde Programın uygulanmasına teknik destek sağlayacak olan Türk ve yabancı uzmanlardan oluşan teknik yardım ekibinin bölgelerde faaliyete geçmesi planlanmaktadır.

İRTİBAT BİLGİLERİ

MERKEZ:

Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı

Bölgesel Gelişme ve Yapısal Uyum Genel Müdürlüğü
Avrupa Birliği Bölgesel Programları Dairesi Başkanlığı
Necatibey Caddesi No:108 Yücetepe / ANKARA

Programlar hakkında bilgi talebinde bulunanlar Devlet Planlama Teşkilatı Bilgi Edinme Birimi <http://www.dpt.gov.tr/bilgi/index.html> ile irtibata geçebilirler.

BÖLGE:

Orta Anadolu Kalkınma Birliği, (Kayseri, Sivas, Yozgat)

Serhat İlleri Kalkınma Birliği (Ağrı, Ardahan, Iğdır, Kars)

Doğu Anadolu Kalkınma Birliği (Bingöl, Elazığ, Malatya, Tunceli)

Konya ve Karaman İlleri Kalkınma Birliği (Karaman, Konya)

Interreg III/A Yunanistan-Türkiye Sınır Ötesi İşbirliği Programı

Harita 6

İLLER:
Aydın
Balıkesir
Çanakkale
Edirne
İzmir
Muğla

INTERREG III/A YUNANİSTAN-TÜRKİYE SINIR ÖTESİ İŞBİRLİĞİ PROGRAMI

1. GENEL BİLGİLER

Interreg III* kapsamında, Türkiye ile Yunanistan'ın sınır illeri arasındaki mevcut işbirliğini Avrupa Birliği kaynaklarıyla desteklemek ve geliştirmek üzere, "Interreg III/A Yunanistan-Türkiye Programı" başlatılmıştır. Söz konusu program, 2004-2006 dönemi için strateji, öncelik ve tedbirleri içeren bir Ortak Programlama Belgesi ve Program Tamamlayıcı Belgesi çerçevesinde uygulanacaktır.

Program, Türkiye tarafında Yunanistan ile kara veya deniz sınırı bulunan 6 ili (Aydın, Balıkesir, Çanakkale, Edirne, İzmir ve Muğla) kapsamaktadır.

Programın Türkiye tarafı bütçesi; 15 milyon eurosu Türkiye-AB Katılım Öncesi Mali İşbirliği Fonundan ve 4.355 Bin eurosu ulusal bütçe katkısı olmak üzere, toplam 19.355 Bin eurodur. Program 2004-2006 programlama dönemini kapsamaktadır.

2. PROGRAMIN GENEL AMACI

Interreg III/A Yunanistan-Türkiye Programı, Interreg III Topluluk girişimi genel amaçlarına uygun olarak Türkiye ve Yunanistan'ın Program kapsamındaki sınır bölgelerinde bölgeler arası işbirliğini geliştirmek ve komşu bölgelerde sosyal ve ekonomik merkezlerin geliştirilmesini sağlamak amacıyla tasarlanmıştır.

Program kapsamında önerilecek projelerin sınır ötesi etkisinin olması önem taşımaktadır. Projelerden beklenen sınır ötesi etki; projelerin sınır bölgesinin ortak sorunlarının çözümüne hizmet etmesi ve/veya sınır bölgelerinin işbirliğini geliştirmeye katkıda bulunmasıdır.

3. PROGRAMIN ÖNCELİKLERİ

Interreg III/A Yunanistan-Türkiye Programının aşağıda belirtilen öncelik ve tedbirler çerçevesinde uygulanması öngörülmektedir.

1. Öncelik: Sınır Ötesi Altyapı

1. Ulaştırma ve sınır ötesi altyapı ağları
2. İnsan ve mal geçişinin güvenliği

* Interreg III, 2000-2006 programlama dönemi için, Avrupa Birliği'nde, bölgeler arası işbirliğini teşvik etmeyi amaçlayan bir Topluluk girişimidir. Interreg girişimi, sınır ötesi, uluslar arası ve bölgeler arası işbirliğini sağlayarak, kıtanın dengeli kalkınmasının desteklenmesi yoluyla, AB genelinde ekonomik ve sosyal uyumun güçlendirilmesi amacıyla tasarlanmıştır.

2. Öncelik: Ekonomik Gelişme ve İstihdam

1. Sınır ötesi girişimciliğin güçlendirilmesi
2. Turizmin çeşitlendirilmesi ve geliştirilmesi
3. İnsan kaynakları ve istihdamın geliştirilmesi

3. Öncelik: Yaşam Kalitesi / Çevre / Kültür

1. Sağlık
2. Doğal çevrenin korunması, geliştirilmesi ve yönetimi
3. Kültürel faaliyetlerin desteklenmesi
4. Sınır ötesi işbirliğinin desteklenmesi amacıyla eğitim kurumları arasında işbirliği

4. Öncelik: Teknik Yardım

Bu bileşen, tüm programın sağlıklı bir şekilde uygulanması için, merkezi ve bölgesel düzeydeki kurumlara ve tüm yerel paydaşlara eğitim ve danışmanlık hizmeti vermek üzere Türk ve yabancı uzmanlardan oluşan teknik yardım ekibinin görevlendirilmesini içermektedir. Böylelikle Program sağlayacağı doğrudan ekonomik etkinin yanı sıra, bölgelerde AB formatına uygun proje hazırlama, uygulama ve izleme yapılarının oluşturulmasını ve kapasite artırımını sağlayacaktır. Teknik Yardım önceliğinin altında yer alan tedbirler aşağıda belirtilmiştir.

1. Program yönetimi
2. Teknik destek

Öncelik bazında hedef gruplar/hibeden faydalanabilecek taraflar; Yunanistan ile Türkiye arasında sınır bölgesindeki illerin sınırları içinde yerleşik, kâr amacı gütmeyen kuruluşlar ve tüzel kişiliklerdir. Bunlar arasında;

- Kamu kurumları ve ilgili Bakanlıklar,
- Yerel yönetimler,
- Yerel yönetimlerin birlikleri,
- Ticaret, sanayi, ziraat odaları ve diğer meslek birlikleri,
- Sivil toplum kuruluşları,
- Eğitim kurumları, üniversiteler,
- Sportif birlikler, vb. de yer almaktadır.

Projeler, mutlak suretle sınır ötesi etkiye sahip olmalı ve kâr amacı gütmemelidir. Kâr amacı güden kuruluşlar ve siyasi partiler proje teklifinde bulunamamaktadır.

Program Bütçesi:

ÖNCELİKLER	TOPLAM (euro)
Öncelik 1:Sınır Ötesi Altyapı	7.741.935
Öncelik 2: Ekonomik Gelişme ve Altyapı	3.870.968
Öncelik 3: Yaşam Kalitesi /Çevre/Kültür	5.806.452
Öncelik 4: Teknik Yardım	1.935.484
TOPLAM	19.354.839

4. PROGRAMIN YÜRÜTÜLMESİNDE GELİNEREN AŞAMA

Interreg III/A Yunanistan-Türkiye Programı henüz programlama aşamasındadır. Yunan tarafı ile işbirliği içinde hazırlanan *Ortak Programlama Belgesi* Avrupa Komisyonu tarafından onaylanmıştır. *Ortak Programlama Belgesini* uygulamaya yönelik olarak *Program Tamamlayıcı Belgesi* hazırlanmış ve 3 Kasım 2004 tarihinde ilki gerçekleştirilen Ortak İzleme ve Yönlendirme Komitesi toplantısında onaylanmıştır.

2004 Yılı Programlaması kapsamında, 2004 yılı için hazırlanmış olan Proje Fişi Avrupa Komisyonuna sunulmuştur. 2004 yılı Proje Fişi, ikinci ve üçüncü öncelikler için teklif çağrısı yapılmasını öngörmektedir. İlk Ortak İzleme ve Yönlendirme Komitesi toplantısında, bu teklif çağrısının Yunanistan tarafında Programa ayrılan teknik yardım bütçesinden karşılanarak 2005 yılının ilk çeyreğinde yayımlanması kararı alınmıştır.

Bu çerçevede teklif çağrısı için başvuru rehberlerinin taslakları hazırlanmış ve Merkezi Finans ve İhale Birimine gönderilmiştir.

İRTİBAT BİLGİLERİ**MERKEZ:**

Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı
Bölgesel Gelişme ve Yapısal Uyum Genel Müdürlüğü
Avrupa Birliği Bölgesel Programları Dairesi Başkanlığı
Necatibey cad. No:108 06100 Yücetepe/ANKARA

Programlar hakkında bilgi talebinde bulunanlar Devlet Planlama Teşkilatı Bilgi Edinme Birimi <http://www.dpt.gov.tr/bilgi/index.html> ile irtibata geçebilirler.

BÖLGE:

BÖLGESEL TEKNİK SEKRETERYA:

Ege Ekonomiyi Geliştirme Vakfı- EGEV

Adres: 1380 Sokak No:2/1 B Blok K:6 D:11 35210 Alsancak-İZMİR

<http://www.egev.org>

Tel:0.232.463 48 78 e-posta: egev@efes.net.tr

YEREL TEKNİK SEKRETERYALAR

(Program kapsamındaki illerde Valililikler bünyesinde kurulmuştur)

AYDIN

www.aydin.gov.tr

BALIKESİR

www.balikesir.gov.tr

ÇANAKKALE

www.canakkale.gov.tr

EDİRNE

www.edirne.gov.tr

İZMİR

www.izmir.gov.tr

MUĞLA

www.mugla.gov.tr

Türkiye-Bulgaristan Sınır Ötesi İşbirliği Programı

Harita 7

İLLER:
Edirne

Kırkıareli

TÜRKİYE-BULGARİSTAN SINIR ÖTESİ İŞBİRLİĞİ PROGRAMI

1. GENEL BİLGİLER

Avrupa Birliği'nin desteklediği "Bulgaristan ile Sınır Ötesi İşbirliği Programı" her iki ülke sınırında yer alan; Türkiye tarafında Edirne ve Kırklareli İlleri ile Bulgaristan tarafında Hasköy, Yambol ve Burgaz idari yerleşme birimleri arasındaki yerel işbirliğini kapsamaktadır. Program 2004 yılında uygulanmaya başlanmış olup, 2004-2006 dönemini kapsamaktadır.

Avrupa Komisyonu 2004-2006 döneminde bu program için 15 milyon euro hibe kaynak tahsis etmiştir. Toplam bütçe, 4,5 milyon eurosu ulusal bütçe katkısı olmak üzere 19,5 milyon eurodur. Bu programın uygulamaya konulmasına yönelik pilot bir faaliyet olarak 2003 yılında Ortak Küçük Projeler Fonu Hibe Programı için 500 bin euro kaynak tahsis edilmiştir.

2. PROGRAMIN GENEL AMACI

Programın genel amacı,

- Türkiye-Bulgaristan arasındaki sınır bölgesinin, yerel/bölgesel kalkınma alanında sürdürülebilirlik ilkeleri çerçevesinde desteklenmesi,
- Sınırın her iki tarafında işbirliği ağlarının oluşturulması ve geliştirilmesi, bu ağlar ile Avrupa Birliği ağları arasında bağlantı kurulmasının teşvik edilmesidir.

3. PROGRAMIN ÖNCELİKLERİ

Programın öncelik ve tedbirleri aşağıda özetlenmektedir:

1. Öncelik : Sınır ötesi altyapı

Tedbir 1.1 : Sınır ötesi alt yapıların geliştirilmesi ve modernizasyonu

2. Öncelik : Çevrenin korunması, geliştirilmesi ve yönetimi

Tedbir 2.1 : Bütünleştirilmiş su yönetimi ve korunması

Tedbir 2.2 : Doğal kaynaklar ve biyoçeşitliliğin korunması ve sürdürülebilirliğinin sağlanması

Tedbir 2.3 : Doğal afetlerde işbirliği

3. Öncelik : Kişisel/Toplumsal Faaliyetler

Bu öncelik altında; ekonomik kalkınma, turizm, kültür alışverişi ve yerel düzeyde kurumsal kapasite oluşturma konularında yarışma usulüyle ortak projeler desteklenmektedir.

Program Bütçesi:

ÖNCELİKLER	TOPLAM (euro)
Öncelik 1: Sınır Ötesi Altyapı	8.667.000
Öncelik 2: Çevrenin Korunması, Geliştirilmesi ve Yönetimi	9.333.000
Öncelik 3: Kişisel/Toplumsal Faaliyetler	1.500.000
TOPLAM	19.500.000

4. PROGRAM DAHİLİNDE GELİNEREN AŞAMA

Programın 1. ve 2. önceliği kapsamına giren projelerin belirlenmesi sürecinde; proje önerisinde bulunan kurum ve kuruluşların teklifleri, Valilikler kanalıyla toplanıp, Avrupa Komisyonu Türkiye Delegasyonu'nun desteği ile DPT Müsteşarlığı koordinasyonunda değerlendirilerek seçilmektedir. Seçilen projelerin, güçlü sınır ötesi etkilerinin bulunması ve Bulgaristan tarafının önerdiği söz konusu alanlardaki işbirliğine uygun projeleri tamamlayıcı niteliğe sahip olması önemle dikkate alınan temel hususlardır.

Bu kapsamda, 2003 yılında yürütülen çalışmalar sonucunda Edirne il merkezinde yer alan Ekmekçizade Ahmet Paşa Kervansarayının Restorasyonu Projesi 2004 yılı programında yer almaktadır.

Karayolları Genel Müdürlüğü'nün Kırklareli'ndeki Dereköy-Aziziye Karayolu'nun 5 km'lik kısmının Rehabilitasyonu Projesi 2005 yılı Mali İşbirliği programına önerilmiştir.

Bu projelerin yanında,

- Tedbir 2.1 başlığı altında, Tunca Nehrinde suların ortak ve bütünleştirilmiş yönetimi ve izlemesini sağlamak üzere;
- Tedbir 2.2 başlığı altında, Istranca Dağları Bölgesindeki ekosistem, biyoçeşitlilik ve doğal kaynakların muhafazası, geliştirilmesi ve sürdürülebilir kullanımını sağlamak üzere;

- Tedbir 2.3 başlığı altında ise sınır bölgesindeki doğal afetlerde bölgesel işbirliğinin kurulması ve geliştirilmesi, afet durumunda erken uyarı sisteminin kurulması ve gerekli tedbirlerin alınmasını sağlamak üzere

Belirlenecek ortak projelere her iki ülke tarafından bütçe tahsis edilecektir.

Bu üç ortak projenin hazırlık çalışmalarının yürütülmesi amacıyla her bir proje için teknik yardım ekibi görevlendirilecektir. Teknik yardım ekipleri, projelerin onay için Avrupa Komisyonuna sunulmasında gerekli bütün dokümanları hazırlayacaktır.

Istranca Dağlarında gerçekleştirilecek olan proje için teknik yardım ekibi göreve başlamış bulunmaktadır. Diğer iki ortak proje ile ilgili olarak 2005 yılının üçüncü çeyreğinde çalışmalar başlatılacaktır.

2003 yılı Katılım Öncesi Mali Yardım Programında yer verilen Ortak Küçük Projeler Fonu Hibe Programının uygulanması 26 Ekim 2004'te ilan edilen Teklif Çağrısı ile başlamıştır. Bu kapsamda, 18 Kasım 2004 tarihinde Edirne'de ve 19 Kasım 2004 tarihinde Kırklareli'nde programın tanıtımı amacıyla bilgilendirme toplantıları düzenlenmiştir.

Bilgilendirme toplantılarını takiben, 20-22 Kasım 2004 tarihleri arasında Edirne'de ve 24-27 Kasım 2004 tarihleri arasında Kırklareli'de proje hazırlama eğitimleri verilmiştir. 2005 Ocak ayı itibarıyla, başvuru yapan kuruluşların projeleri Merkezi Finans ve İhale Birimi'nde toplanan Değerlendirme Komitesi tarafından değerlendirilmekte olup, 2005 yılının ikinci yarısında başarılı bulunan projelerin finansman anlaşmaları imzalanacaktır.

İRTİBAT BİLGİLERİ

MERKEZ:

Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı

Bölgesel Gelişme ve Yapısal Uyum Genel Müdürlüğü
Avrupa Birliği Bölgesel Programları Dairesi Başkanlığı
Necatibey Caddesi No:108 Yüce-tepe / ANKARA

Programlar hakkında bilgi talebinde bulunanlar Devlet Planlama Teşkilatı Bilgi Edinme Birimi <http://www.dpt.gov.tr/bilgi/index.html> ile irtibata geçebilirler.

BÖLGE:

Edirne Valiliği Sınır Ötesi İşbirliği Bürosu, EDİRNE
e-posta: cbc@edirne.gov.tr
Tel: 0 284 213 04 88

Kırklareli Valiliği Sınır Ötesi İşbirliği Bürosu, KIRKLARELİ
e-posta: abof@kirkklareli.gov.tr
Tel: 0 288 214 10 75

Hibe Programı Uygulama Mekanizması

AB Bölgesel Kalkınma Programları Hibe Programı Uygulama Mekanizması

Hibe Programı Nedir?

AB Mali İşbirliği kapsamında yürütülen bölgesel kalkınma programlarında, belirlenen öncelik alanlarında, hibe programı uygulamasıyla projeler desteklenmektedir. Bu çerçevede, programların öncelik alanlarında belirlenecek şartlara uygun olarak hazırlanan projelerden yarışma ortamında seçilecek başarılı projeler hibeden yararlandırılmaktadır.

Hibe Programları, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı tarafından yönetilmekte olup, ihale süreci Merkezi Finans ve İhale Birimi tarafından yürütülmektedir.

Kimler Başvurabilir?

Finanse edilmesi talep edilen faaliyetlerin ilgili bölgesel program kapsamındaki illerin sınırları içinde yürütülmesi koşuluyla, kar amacı gütmeyen kurum ve kuruluşlar başvuruda bulunabilmektedir. Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerin (KOBİ) ise doğrudan gelir artırıcı nitelikte olmayan faaliyetlerine hibe verilebilmektedir.

Bu niteliğe sahip kurum ve kuruluşlar;

- Sivil toplum kuruluşları ve ilgili tüm yerel inisiyatifler,
- KOBİ'ler,
- Yerel yönetimler (belediye, il özel idaresi, muhtarlıklar),
- Sanayi, ticaret, ziraat, meslek oda ve kuruluşları, vakıflar, dernekler, sendikalar, kooperatifler,
- Üniversiteler, araştırma enstitüleri ve eğitim kurumlarıdır.

Ne Tür Projeler Destek Alabilir?

AB Mali İşbirliği kapsamında yürütülen bölgesel kalkınma programlarının hedeflerine ve belirlenen öncelik alanlarına uygun olan ve her program için özel olarak hazırlanan başvuru rehberlerinde belirlenen şartları taşıyan projeler hibe ile desteklenmektedir.

KOBİ'lerin Desteklenmesi:

Tarım, imalat sanayi ve hizmetler sektörlerindeki KOBİ'lerin ihtiyaçlarına hitap edecek ve programın uygulandığı bölgenin ekonomisinin güçlendirilmesine; rekabet gücünün artırılmasına yönelik yenilikçi, gelir ve istihdam artırıcı projeler;

- KOBİ'lerin geliştirilmesine yönelik danışmanlık ve eğitim faaliyetleri,
- Pazarlama girişimleri, fuar ve tanıtım faaliyetleri,
- Tarımsal ürünlerin pazarlanmasına yönelik faaliyetler,
- Turizmde gelir getirici, marka yaratıcı yenilikçi girişimler,
- Teknoloji transferi ve yenilik yaratma,
- İnsan kaynakları geliştirme programları.

Çevre ve Küçük Ölçekli Altyapı:

Doğal çevrenin korunması, yönetimi ve geliştirilmesine yönelik projeler:

- Çevre sorunlarının giderilmesine yönelik eğitimler ve çalışmalar,
- Katı ve sıvı atıkların yönetimi ile kolektif tesislerin ve altyapısının inşası,
- Ormanların ve nehir havzalarının korunması ve ıslah edilmesi,
- Kırsal altyapı projeleri,
- Bölgenin kültür ve turizmini geliştirmeye yönelik çevre projeleri.

Yerel Düzeyde Kurumsal Kapasitenin Oluşturulması:

Yerel inisiyatiflerin kolektif hareket etme kültürünün geliştirilmesine yardımcı olacak projeler:

- Yerel yönetimler, ticaret, ziraat, meslek odaları, sivil toplum kuruluşları, eğitim kurumları ve diğer yerel inisiyatiflerin kurumsal kapasitelerinin geliştirilmesine yönelik faaliyetler,
- Teknik bilgi ve deneyim alışverişinin desteklenmesine yönelik faaliyetler,
- Mesleki eğitim veya müteşebbis eğitimi sağlamaya yönelik faaliyetler,
- Danışmanlık veya iş destekleme faaliyetleri,
- Araştırma faaliyetleri,
- Kırsal kalkınma faaliyetleri,
- Bölgenin iş veya turizm merkezi olarak imajını artırmayı hedefleyen nitelikteki faaliyetler.

Ne Zaman Başvurulabilir?

AB bölgesel kalkınma programlarının her bir öncelik alanı için farklı tarihlerde "Proje Teklif Çağruları" yapılmaktadır. Teklif çağrısı, program kapsamında hibe desteğinden yararlanmak üzere kişilere veya kurumlara proje tekliflerini hazırlamalarını ve teslim etmelerini belirten çağrıdır. Teklif çağruları, "Başvuru Rehberleri" ile birlikte yayımlanır. Bu rehberler; teklif çağrısının amaçları ve öncelikleri, faydalanıcıların uygunluğu ile ilgili kurallar, uygun maliyetler, değerlendirme kriterleri ve süreci, değerlendirme prosedürleri ve başarılı başvuru sahipleri için sözleşme şartlarını içerir.

Proje Teklif Çağrısının ilanından sonra, projelerin geliştirilmesi ve başvuruların

tamamlanması için verilen süre 60-90 gündür. Teklif çağruları öncesinde ve sonrasında yoğun bilgilendirme kampanyaları düzenlenir ve potansiyel faydalanıcılara proje hazırlama ile ilgili eğitimler verilir.

Teklif çağruları ve bilgilendirme kampanyalarına ilişkin duyurular, DPT ve Avrupa Komisyonu Türkiye Delegasyonu web sayfaları ile ulusal ve yerel basında yer alır.

Türkiye-Bulgaristan Sınır Ötesi İşbirliği Programı kapsamında Ortak Küçük Projeler Fonu için Proje Teklif Çağrısı 26 Ekim 2004 tarihinde yapılmıştır. Doğu Anadolu Kalkınma Programı; TR82 (Çankırı, Kastamonu, Sinop), TR83 (Amasya, Çorum, Samsun, Tokat) ve TRA1 (Bayburt, Erzincan, Erzurum) Düzey 2 Bölgeleri Kalkınma Programı ile Türkiye-Yunanistan Interreg III/A programında Proje Teklif Çağrılarının 2005 yılı ilk yarısında yapılması planlanmaktadır.

Ne Kadar Para Talep Edilebilir?

KOBİ'lerin desteklenmesi önceliğindeki projelere verilebilecek hibe miktarı; en fazla 100.000 eurodur. Başvuruda bulunacak KOBİ'lerin genelde yüzde 50 finansman katkısında bulunmaları (özkaynak) gerekmektedir.

Diğer öncelik alanlarında da proje başvurusunda bulunacakların, teklif çağrısı başvuru rehberinde belirtilen miktarda finansman katkısında bulunması ve bunu garanti etmesi zorunludur.

Projeler Nasıl Değerlendirilir?

Projeler, Merkezi Finans ve İhale Birimi'nin teşkil edeceği "Değerlendirme Komiteleri" tarafından, "Teklif Çağrısı Başvuru Rehberi"nde belirtilen standart değerlendirme ölçütlerine göre titizlikle değerlendirilir.

Değerlendirme ölçütleri, projelerde önerilen faaliyetlerin uygunluğunu, teklifler için yapılan çağrının hedefleriyle tutarlılığını, niteliğini, beklenen faydasını, sürdürülebilirliğini ve maliyet etkinliğini kapsar. Değerlendirmede dikkate alınacak en önemli hususlar;

- Projelerin yürütüldüğü dönem boyunca faaliyetlerin sürdürülmesi için istikrarlı ve yeterli kaynaklara;
- Teklif edilen çalışmayı başarıyla tamamlamak için gereken profesyonel deneyim ve niteliklere sahip olmaktır.

Nasıl Başvurulabilir?

Başvuru için, www.dpt.gov.tr ve www.deltur.cec.eu.int web sitelerinden veya ilgili programın bölge ofislerinden temin edilebilecek başvuru formu doldurulmalıdır.

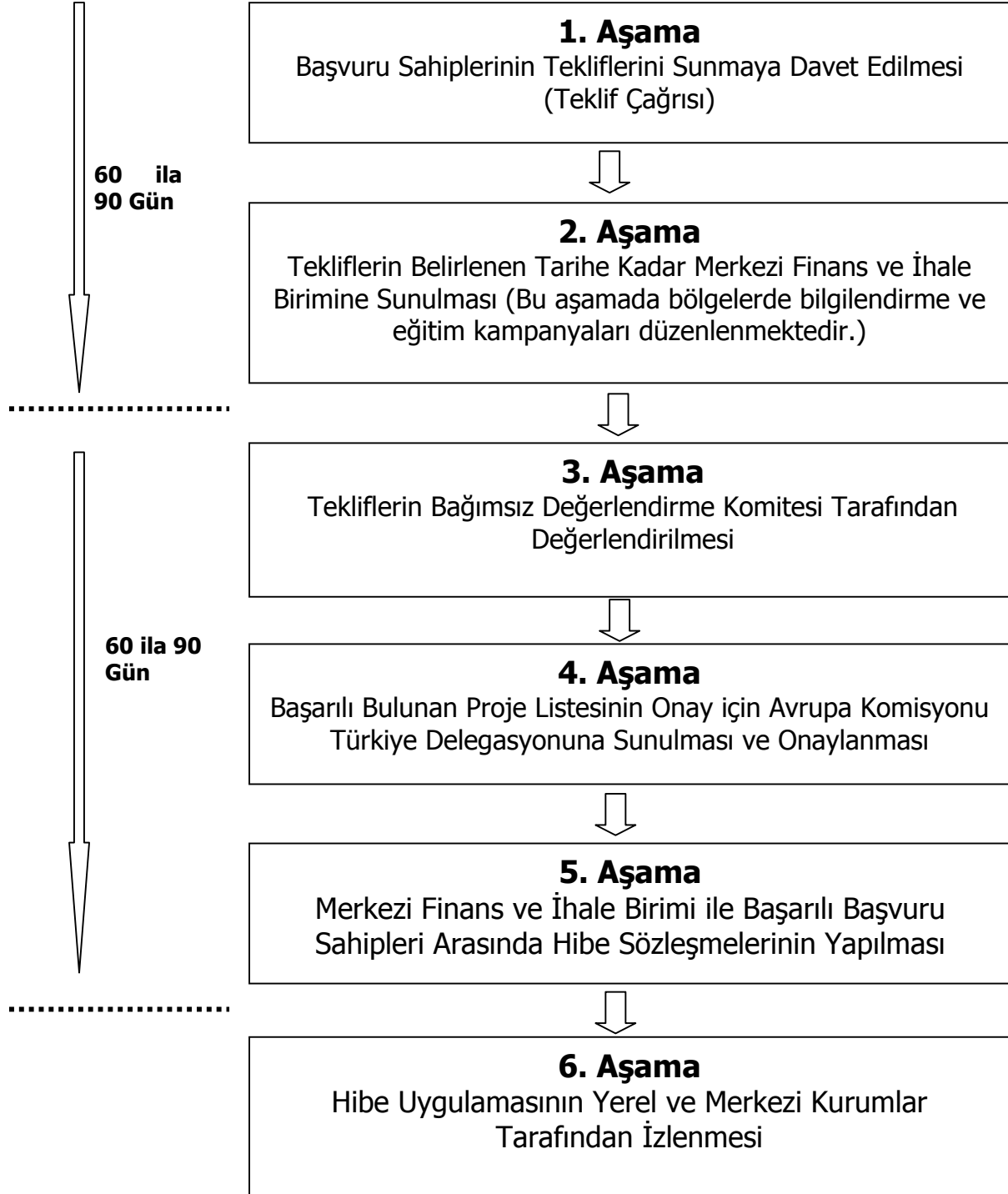
Bu forma, ayrıntılı proje teklifi eklenmelidir. Proje teklifinde; projenin amacı, hedef grupları, faydaları, bütçe dökümü, projenin beklenen çıktıları vb. detaylar usulüne uygun olarak yer almalıdır.

Başvurular, teklif çağrısı için belirlenmiş son başvuru tarihine kadar Merkezi Finans ve İhale Birimi'ne mutlaka sunulmuş olmalıdır. Resmi yazılı bilgi talepleri de aynı adrese gönderilmelidir.

Teklif Çağruları ve Hibe Başvuru Prosedürü Aşamaları

Tahmini Süre

Başvuru Aşamaları

Ek: GAP Bölgesel Kalkınma Programı

Harita 8

İLLER:

TR C1: Adiyaman, Gaziantep, Kilis

TR C2: Diyarbakir, Şanlıurfa

TR C3: Batman, Mardin, Siirt, Şırnak

GAP Bölgesel Kalkınma Programı

1. GENEL BİLGİLER

Avrupa Birliği tarafından finanse edilen GAP Bölgesel Kalkınma Programı, Başbakanlık GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı koordinasyonunda yürütülmektedir. Program Adıyaman, Batman, Diyarbakır, Gaziantep, Kilis, Mardin, Siirt, Şanlıurfa ve Şırnak olmak üzere toplam 9 ili kapsamaktadır. Program için Avrupa Birliği MEDA fonundan toplam 47 milyon euro hibe kaynak tahsis edilmiştir. 7 Aralık 2001 tarihinde Hazine Müsteşarlığı, GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı ve Avrupa Komisyonu arasında imzalanan finansman anlaşması ile yürürlüğe giren GAP Bölgesel Kalkınma Programı, 2002 yılından itibaren 5 yıllık bir uygulama dönemini kapsamaktadır.

2. PROGRAMIN GENEL AMACI

GAP Bölgesel Kalkınma Programının temel amacı; Güneydoğu Anadolu bölgesinde yaşayan insanların ekonomik ve sosyal koşullarının iyileştirilmesi, istikrarlı ekonomik büyümeye katkıda bulunması yoluyla bölgenin üretkenliğinin ve istihdam kapasitesinin artırılması ve böylece bölgeler arası gelişmişlik farklılıklarının azaltılmasıdır.

Programın daha somut hedefleri ise;

- Yerel girişimlerin desteklenerek istihdam imkanları ve yeni iş alanları yaratılması,
- Kırsal kesimi destekleyici gelir getirici faaliyetlerin geliştirilmesi,
- Bölgede zengin kültürel ve tarihsel mirasa sahip alanları yenileyip geliştirerek kültürel mirasın korunması ve turizm potansiyelinin geliştirilmesi,
- Bölgede çevre konusunda bilinç ve duyarlılık yaratarak çevre koşullarının iyileştirilmesi

olarak belirlenmiştir.

3. PROGRAMIN BİLEŞENLERİ

GAP Bölgesel Kalkınma Programı kapsamında "Kültürel Mirasın Geliştirilmesi", "Kırsal Kalkınma" ve "Küçük ve Orta Ölçekli Girişimcileri Destekleme" bileşenleri yer almaktadır.

a. Kültürel Mirasın Geliştirilmesi

Kültürel Mirasın Geliştirilmesi Programı kapsamında 3 somut hedefin

gerçekleşmesi amaçlanmaktadır:

Eğitim : Bölge'de farklı ilgi gruplarından 250 kişinin, Avrupa Komisyonu standartlarına uygun yeni projeler üretebilmek üzere eğitilmesi,

Entegre Stratejik Eylem Planı : Bölgedeki kültürel mirasın ve kültür turizminin geliştirilmesi amacıyla gelecekteki politikalara, planlara, programlara ve bütçelere çerçeve oluşturmak üzere, ilgili tüm tarafların katılımıyla yapılmış ve üzerinde uzlaşmaya varılmış "Entegre Stratejik Kültürel Miras Eylem Planı"nın hazırlanıp onaylanması,

Projeler : Bölge için katma değer/istihdam yaratan kültürel miras ve kültür turizminin geliştirilmesine yönelik projelerin yarışma ortamında desteklenmesi.

b. Kırsal Kalkınma Projesi

GAP bölgesinde sulanan alanlarla sulanmayan alanlar arasındaki gelir farklılığını gidermeyi amaçlayan bu proje ile; küçük, topraksız ve ekonomik açıdan sıkıntılı çiftçilere ulaşılarak özellikle küçük-ölçekli aynı ve nakdi desteklerle üretkenliklerinin artırılması hedeflenmektedir. Bu kapsamdaki etkinlikler:

- Sulanmayan alanlarda arıcılık, hayvancılık, meyvecilik, bağcılık gibi gelir getirci faaliyetlerin geliştirilmesi,
- Sulu alanlarda ikinci ürün olarak mısır ve soya, yem bitkileri, sebzeçilik, seracılık ve diğer tarla bitkileri ekiminin yaygınlaştırılması,
- Süt işleme, besicilik, koyunculuk vb. faaliyetler,
- Kırsal altyapı ihtiyaçlarının (küçük sulama, yol, vb.) karşılanmasına yönelik yatırım projelerinin desteklenmesi,
- Tarım dışı gelir getirci (halı, kilim, konserveçilik, vb.) faaliyetlerdir.

c. Küçük ve Orta Ölçekli Girişimcileri Destekleme Projesi (GAP-GİDEM)

Proje, bölgedeki küçük ve orta ölçekli işletmeler ile el sanatlarına yönelik girişimciliğin geliştirilmesi; kadınların ve gençlerin ekonomiye kazandırılması alanlarına yönelik olarak tasarlanmıştır. Bu amaçla, bölgedeki mevcut ve potansiyel girişimcilere danışmanlık, eğitim ve bilgilendirme konularında hizmetler verilmektedir. GAP-GİDEM'ler halen Adıyaman, Diyarbakır, Mardin ve Şanlıurfa illerindeki ofisleri ile bölgeye hizmet etmektedir.

Program Bütçesi

Öncelikler

Toplam (milyon euro)

Kültürel Mirasın Geliştirilmesi	7.8
Kırsal Kalkınma	24.2
Küçük ve Orta Ölçekli Girişimcileri Destekleme	15
TOPLAM	47

4. PROGRAM DAHİLİNDE GELİNEREN AŞAMA

“Kültürel Mirasın Geliştirilmesi Projesi” kapsamında, Projenin yürütülmesine teknik destek sağlayacak olan Teknik Yardım Ekibi 25 Mart 2004 tarihinde Hizmet sözleşmesini imzalamış ve göreve başlamıştır. Projenin uygulanmasına ilişkin Proje Ofisi Şanlıurfa’da kurulmuş ve Şanlıurfa Valiliği tarafından TBMM Evi bu amaçla projeye tahsis edilmiştir. Teklif Çağrısı Duyurusu 16 Mart 2004 tarihinde yapılan bir basın toplantısı ile gerçekleştirilmiştir. Program kapsamındaki tanıtım toplantıları sonrasında bölgedeki tüm illeri kapsayan Hibe Programı-Proje Hazırlama Eğitimi gerçekleştirilmiştir.

Mayıs - Haziran 2004’te hibe başvurusu yapacak olan proje sahiplerine, taleplerine bağlı olarak restorasyon, turizm, kuruluşlar arası işbirliği/ortaklık oluşturulması, iş planı hazırlanması, bütçeleme, hukuki konular, kapasite geliştirme, bölgesel hazırlanması, el sanatları pazarlama, araştırma ve yayın etkinlikleri, proje döngüsü ve hibe programı konu başlıklarında danışmanlık hizmeti vermek üzere oluşturulan Proje Hazırlama Yardım Masası’nın çalışmaları devam etmiştir. Destek Masası çalışmaları kapsamında yaklaşık 70 kuruluşa 120 projeye tüm illerde yerinde hizmet verilmiştir.

12 Temmuz 2004 tarihi itibarıyla, Avrupa Komisyonu Türkiye Delegasyonunda yer alan Değerlendirme Komitesi, Kültürel Miras Geliştirme Projesi kapsamında, 25 Haziran 2004 tarihinde başvuru süresi tamamlanarak Delegasyona teslim edilen projeleri değerlendirmeye başlamıştır. Önerilen projelerin incelenmesi Ekim ayına kadar devam etmiş, çalışma raporları da Kasım ayında hazırlanmış ve son aşamaya gelinmiştir.

Kırsal Kalkınma Projesi kapsamında yürütülecek faaliyetlerin izlenmesi, desteklerin dağıtımı, gerekli eğitim faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi konularında hizmet verecek olan Teknik Yardım Ekibinin belirlenmesi için AB kurallarına göre ön değerlendirme için duyurular yapılmış ve bu süreç başlatılmıştır. Söz konusu projeye ilişkin rehberler hazırlık aşamasındadır.

GAP-GİDEM projesi çerçevesinde ise, 2003 yılında küçük ve orta ölçekli toplam 351 adet işletmeye danışmanlık/tavsiye hizmeti sunulmuştur. Ayrıca toplam 29 adet

eğitim/seminer organize edilmiş ve bu eğitimlerden 1392 kişi yararlanmıştır.

İRTİBAT BİLGİLERİ

T.C. Başbakanlık GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı
Willy Brandt Sok. No: 5 06680 Çankaya
ANKARA
www.gap.gov.tr

Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı
Bölgesel Gelişme ve Yapısal Uyum Genel Müdürlüğü
www.dpt.gov.tr